

Aan de gemeenteraad

Op 8 oktober 2024 stelde S. Soytekin (DENK) het college schriftelijke vragen over de registratie van nationaliteit en geboorteland door Regionaal Informatie en Expertise Centra (RIEC). Gezien de aard van de vragen, wordt geacht dat deze aan de burgemeester zijn gesteld.

Inleidend wordt gesteld:

De fractie van DENK is enorm geschrokken van het Follow The Money artikel¹ over de werkwijze van het Regionaal Informatie en Expertise Centra (RIEC). In het artikel wordt vooral duidelijk hoe het RIEC rapporteert over, onder andere, de Turkse gemeenschap. Uit interviews met medewerkers van onder meer de Belastingdienst, de politie, gemeenten in Noord-Holland en het RIEC lezen we terug dat volgens hen Turkse Nederlanders 'erg bedreven' zijn in toeslagenfraude, btw-fraude en allerlei vormen van omzet-, loon- en belastingfraude. Ook wordt over deze groep gezegd dat fraude hun businessmodel is en de verklaring daarvoor hun afkomst is. Los van het generaliserende taalgebruik, roept het rapport veel vragen op.

Hieronder volgen de vragen en mijn beantwoording:

Vraag 1:

Heeft u kennisgenomen van het onderzoek van Follow The Money over de handelwijze van het RIEC die jarenlang gegevens over nationaliteit en het land van herkomst heeft geregistreerd? Zo ja, wat vindt u van die handelwijze?

Antwoord:

Ja. Het was destijds gebruikelijk dat overheidsinstellingen bij het verwerken van persoonsgegevens de nationaliteit vermeldden en die dus ook verstrekten aan het RIEC-samenwerkingsverband en daar verder verwerkten, zo ook bij het RIEC-Rotterdam.

¹ [Overheid gebruikte nationaliteit bij misdaadbestrijding en verzweeg dat - Follow the Money - Platform voor onderzoeksjournalistiek \(ftm.nl\)](https://ftm.nl/)

Nationaliteit is echter in Rotterdam nooit gebruikt als indicator bij het verder verwerken van persoonsgegevens. In de praktijk betekent dit dat nationaliteit wel werd geregistreerd, maar dat dit gegeven nooit aanleiding is geweest voor het wel of niet doen van verder onderzoek.

In navolging van de "motie #21²" van Kamerlid Marijnissen heeft het RIEC Rotterdam de standaard uitvraag voor informatie aan de partners in het RIEC-samenwerkingsverband aangepast. In deze standaard uitvraag is expliciet aangegeven dat nationaliteit en geboorteland niet standaard mogen worden vermeld.

Vraag 2:

Bent u het met ons eens dat het registreren van nationaliteit en geboorteland bij de aanpak van criminaliteit, zoals het RIEC heeft gedaan, kan leiden tot discriminatie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, daar ben ik het mee eens. De RIEC-processen zijn daarom met allerlei waarborgen omkleed. Voor alle acties vanuit het RIEC-samenwerkingsverband waar meerdere partners tegelijkertijd aan deelnemen, zijn de processen uitgebreid beschreven. Ook voor de manier waarop acties worden voorbereid en de manier waarop besluiten worden genomen. Daarnaast zijn de medewerkers getraind en opgeleid om evenwichtige en non-discriminatoire beslissingen te nemen die gebaseerd zijn op de inhoud.

Vraag 3:

Bent u op de hoogte of het RIEC-Rotterdam zich ook schuldig heeft gemaakt aan het registreren van gegevens over nationaliteit en geboorteland? Zo ja, wat vindt u daarvan en welke acties gaat u ondernemen? Zo nee, bent u bereid te achterhalen of dit het geval is?

Antwoord:

Sinds 2022 worden nationaliteit en geboorteland niet meer vermeld, tenzij noodzakelijk voor de desbetreffende verwerking over georganiseerde criminaliteit en passend bij het doel van de verwerking (bijvoorbeeld bij integrale casusaanpak op het thema Mensenhandel & Mensensmokkel). Wel zijn in een beperkt aantal gevallen in documenten door partners van het RIEC-samenwerkingsverband, persoonsgegevens verstrekt waarin de nationaliteit was opgenomen. Op basis van dit gegeven zijn echter geen verdere acties of interventies genomen.

Vraag 4:

Bent u op de hoogte of het RIEC-Rotterdam (nog steeds) toegang heeft tot de gegevens over nationaliteit en geboorteland van de inwoners van de gemeente Rotterdam? Zo ja, wat vindt u hiervan?

² [Kamerstuk 35510, nr. 21 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Antwoord:

Het RIEC-Rotterdam heeft geen toegang tot gegevens over nationaliteit en geboorteland van de inwoners van de gemeente Rotterdam. Alleen de RIEC-partners zelf hebben op grond van hun eigen bevoegdheden toegang tot persoonsgegevens waaronder nationaliteit en geboorteland. De gezamenlijke verwerking van de gegevens nationaliteit en geboorteland in het RIEC-samenwerkingsverband vindt niet meer plaats, tenzij dit noodzakelijk is voor de vaststelling van de identiteit van een betrokkene en voor het doel van de verwerking onvermijdelijk is. In de Wet Gegevensdeling door Samenwerkingsverbanden (WGS), die volgend jaar van kracht wordt, is dit ook zo opgenomen.

Vraag 5:

Bent u op de hoogte of het RIEC-Rotterdam een soortgelijke uitgebreide netwerkanalyse heeft uitgevoerd met de gegevens van de inwoners van de gemeente Rotterdam zoals het RIEC in Noord-Holland? Zo ja, wat vindt u daarvan? Zo nee, bent u bereid om hierover informatie op te vragen bij het RIEC-Rotterdam en die met ons te delen?

Antwoord:

Het RIEC-Rotterdam heeft een dergelijke analyse nooit uitgevoerd.

Vraag 6:

Bent u op de hoogte of het RIEC Rotterdam eventueel andere soort analyses heeft gedaan met gegevens van de inwoners van de gemeente Rotterdam, die mogelijk tot discriminatie zouden kunnen leiden? Zo ja, kunt u die gegevens met ons delen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Uit onderzoek is niet gebleken dat het RIEC-Rotterdam andere soorten analyses heeft verricht die tot discriminatie hebben geleid of hebben kunnen leiden.

Vraag 7:

Hoe ziet de samenwerking tussen de gemeente en het RIEC Rotterdam eruit? In hoeverre wordt er gevoelige informatie gedeeld vanuit het RIEC Rotterdam met de gemeente en vice versa?

Antwoord:

De samenwerking tussen de RIEC-partners is geregeld in een convenant³. In het Privacyprotocol RIEC's LIEC⁴ zijn de organisatie, de werkwijze en de voorwaarden voor onderlinge informatiedeling, waaronder persoonsgegevens, van en naar het RIEC-samenwerkingsverband dwingend voorgeschreven. Dus ook die tussen de gemeente Rotterdam en het RIEC-Rotterdam.

³ <https://www.riec.nl/maatregelen-en-documenten/documenten/convenanten/2014/09/01/convenant-tbv-bestuurlijke-en-geïntegreerde-aanpak-georganiseerde-criminaliteit>

⁴ <https://www.riec.nl/maatregelen-en-documenten/documenten/richtlijnen/2021/09/16/privacyprotocol-2021>

Vraag 8:

In hoeverre kan de gemeente controleren of het RIEC Rotterdam geen misbruik maakt van gevoelige informatie?

Antwoord:

De gemeente Rotterdam is mede verwerkingsverantwoordelijke voor de *gezamenlijke verwerking* van persoonsgegevens binnen het RIEC-samenwerkingsverband. We hebben toegang tot de voor ons relevante informatie, daardoor kunnen wij controleren hoe deze wordt gebruikt. Er is ook een privacywerkgroep, waaraan een privacyfunctionaris van de gemeente Rotterdam deelneemt. Ook hebben de functionarissen gegevensbescherming van de bij het RIEC betrokken partners, waaronder die van de gemeente Rotterdam, een toezichthoudende rol.

Vraag 9:

Bent u bereid om stappen te ondernemen ter bevordering van de transparantie van het RIEC Rotterdam? Zo ja, om welke stappen gaat het? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Wij zien geen gebrek aan transparantie bij het RIEC-samenwerkingsverband Rotterdam. Er staan documenten op internet die voor iedereen raadpleegbaar zijn, zoals het eerdergenoemde convenant, het privacyprotocol en vier werkprocesbeschrijvingen. Ook is het RIEC-bureau, namens het RIEC-samenwerkingsverband, bereid om de werkwijze, doel en procedures aan u als raad toe te lichten als hier behoefte aan is. Daarnaast zijn er zoals in de beantwoording van de vragen hierboven voldoende waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking.

Vervolgens wordt gesteld:

Naast individuele zaken verwerkt het RIEC-samenwerkingsverband ook informatie over door de stuurgroep RIEC als zodanig aangewezen personen of groep personen, gebied of branche, waarover verschillende overheden of bestuursorganen signalen bereiken dat de vigerende regelgeving structureel niet wordt nageleefd, hetgeen mogelijk leidt tot een maatschappij ondermijnende situatie. Dit zijn handavingsknelpunten.

Vraag 10:

Wat vindt u van de beoordeling van het RIEC dat deze wijken aangemerkt zijn als handavingsknelpunten?

Antwoord:

Rotterdam kent vele uitdagingen op het gebied van georganiseerde criminaliteit binnen verschillende gebieden en thema's. De ernst hiervan komt onder meer tot uitdrukking in een aantal (nationale) programma's binnen deze gebieden en thema's. Een gebiedsgericht handavingsknelpunt kan dan een passend instrument zijn om gezamenlijk ondermijningssignalen effectief op te pakken. Een dergelijk handavingsknelpunt kan alleen worden ingesteld door de Stuurgroep van het RIEC als voldaan wordt aan strikte voorwaarden én het past binnen de limitatief gestelde doeleinden van het RIEC-samenwerkingsverband.

Vraag 11:

Kunt u toelichten wat de gevolgen hiervan zijn voor deze gebieden?

Antwoord:

Dit betekent dat er gericht informatie over ondermijnende, georganiseerde criminaliteit wordt verwerkt binnen het RIEC-samenwerkingsverband. Dit gebeurt alleen naar aanleiding van signalen van mogelijke ondermijnende criminaliteit. Deze informatie wordt vervolgens verstrekt aan de betrokken partners die zelf kunnen afwegen een interventie te plegen, die past binnen de taak en bevoegdheid van de betreffende partner in het RIEC-samenwerkingsverband. Deze uitwisseling van gegevens maakt het voor de partners mogelijk om inzet en interventies op elkaar af te stemmen en grotere netwerken in kaart te brengen om daarmee effectiever criminaliteit aan te pakken.

Vraag 12:

Kunt u aangeven wanneer en hoe u bent geïnformeerd over het feit dat het RIEC deze gebieden heeft aangemerkt als handhavingsknelpunt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Over het instellen van een handhavingsknelpunt beslist de Stuurgroep RIEC. De gemeente Rotterdam maakt deel uit van de Stuurgroep en beslist hierover mee. Daarnaast bepalen wij als gemeente, ook binnen een handhavingsknelpunt, zelf welke informatie wij inbrengen in het RIEC-samenwerkingsverband en blijven wij ook eigenaar van deze informatie. Gezien de ernstige en hardnekkige problematiek in bepaalde gebieden, heeft de gemeente voor verschillende van deze handhavingsknelpunten een initiërende rol gehad. Alleen met een integrale aanpak, afgestemd met partners, kan verschil gemaakt worden. In de gemeente Rotterdam zijn vier gebiedsgerichte handhavingsknelpunten, te weten: Rotterdam-Zuid, Delfshaven, Spaanse Polder, en Rotterdam The Hague Airport (RTHA).

Vraag 13:

Kunt u aangeven welke informatie is gebruikt door het RIEC om deze gebieden tot handhavingsknelpunt aan te merken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De werkwijze en de benodigde informatie om te komen tot een handhavingsknelpunt liggen vast in het eerder genoemde convenant, het Privacyprotocol en in de Procesbeschrijving handhavingsknelpunten⁵.

⁵ <https://www.riec.nl/binaries/riec/documenten/publicaties/2019/10/15/procesbeschrijving-handhavingsknelpunten/Procesbeschrijving+Handhavingsknelpunten+eindversie+2019.pdf>

In Rotterdam hebben persoonsgegevens of individuele casuïstiek geen onderdeel uitgemaakt van de onderbouwing van de handhavingsknelpunten.

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized initial 'S' followed by a series of loops and a wavy line extending to the right.

C.J. Schouten